

"Ve keza, bir işte muvaffakiyet isteyen adam, Allah'ın âdetlerine karşı safvet ve muvafakatini muhafaza etsin ve fitratın kanunlarına kesb-i muarefe etsin ve heyet-i içtimaiye rabitalarına münasebet peyda etsin..." izah eder misiniz?

Allah'ın iki türlü şeriatı bulunuyor; **birisi**, insanların inanç, ibadet ve ahlakını düzenleyen ve peygamberler aracılığı ile gelen **din şeriatı**dır. *Namaz, zekat, oruç, hırsızlığın men edilmesi buna örnektir.*

Diğeri ise, tekvini şeriattır yani yaratılıştaki belirlenmiş olan kudret kanunlarıdır ki, buna materyalistler "**tabiat**" da demektedirler. *Suyun kaldırma kuvveti, yerin çekim kanunu, sığanın yakma prensibi* bunlara örnek olarak demektirler. Bu aynı zamanda fitratın kanunları da oluyor.

"Ve keza, bir işte muvaffakiyet isteyen adam, Allah'ın âdetlerine karşı safvet ve muvafakatini muhafaza etsin ve fitratın kanunlarına kesb-i muarefe etsin ve heyet-i içtimaiye rabitalarına münasebet peyda etsin. Aksi takdirde, fitrat, adem-i muvafakatla cevap verecektir."(1)

paragrafının anlamı da bu manaya geliyor.

Allah'ın her iki şeriatına da itaat etmek gerekiyor. Şayet itaat edilmez ise, hem dünya hayatında hem ahiret hayatında cezasını görür. Namaz kılmayan ahirette azap görürken, sığanın yakma prensibine aldırmayan da cezasını peşinen yanarak görür.

"Ve keza, heyet-i içtimaiyede, umumî cereyana muhalefet etmemek lâzımdır. Muhalefet edildiği takdirde, dolabın üstünden düşer, altında kalır."(2)

cümlesi de sosyolojinin kanunlarının olduğu ve bu kanunlara itaat edilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Şayet sosyolojinin bu kanunlarına uyum sağlanmaz ise, altında ezileceği ifade ediliyor.

Sosyolojinin bu kanunlarından ancak peygamberler mucize eseri olarak azade olabilirler, bunun dışında normal insanlar bu kanunlara uyum sağlamak zorundadırlar. Peygamber Efendimiz (asv)'in Mekke toplumunu kısa sürede en aşağıdan en yukarıya taşıması, sosyoloji kanunları ile değil mucize ile izah edilebilir.

Dipnotlar:

(1) bk. [İşaratü'l-İ'caz, Bakara Suresi, 23 ve 24. Ayetlerin Tefsiri.](#)

(2) bk. [age.](#)